Lieta Nr. C39107313/C-0175-14

S P R I E D U M S

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Valmierā, 2014.gada 16.septembrī.

Valmieras rajona tiesa

tiesnese M.Ilgaža

ar tiesas sēdes sekretāri M.Mūrnieci

piedaloties prasītājam /pers. B/, atbildētāja Latvijas Republikas Iekšlietu ministrija pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju par morālā kaitējuma atlīdzību un pienākuma uzlikšanu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs/pers. B/ cēlis prasību tiesā pret atbildētājiem Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju un /pers. F/, kurā lūdz piedzīt morālā kaitējuma atlīdzību un tiesas izdevumus, uzlikt par pienākumu atbildētājiem atsaukt prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas un noteikt dokumenta „ziņojums" apmaiņas kārtību.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2013.gada janvārī atbildētāja /pers. F/ aizskāra prasītāja godu un cieņu mutvārdos, rakstveidā, ar darbībām, ietverot 2013.gada 25.janvāra dokumentā „ziņojums" tekstu, kas neatbilst patiesībai, ir prasītāja cieņu un godu aizskarošs. Atbildētāja šīs ziņas tīši un prettiesiski izplatīja. Minēto darbību tiešais izdarītājs ir amatpersona, kura apveltīta ar speciālām zināšanām, tās izmantoja tīšu, prettiesisku darbību izdarīšanai, nolūkā apvainot, apkaunot un pazemot prasītāju.

Ar šādām darbībām prasītājam tika sagādātas garīgas ciešanas, kas izpaudās kā raizes, bēdas skumjas, emocionālais šoks, psihiskā un garīgā stāvokļa izmaiņas. Minētās rīcības dēļ prasītājam zudusi ticība tiesībsargājošām iestādēm un viņam nodarīts morālais kaitējums.

Prasītājs uzskata, ka saskaņā ar Civillikuma 2352.^{1}panta pirmo un otro daļu, viņam ir tiesības prasīt ziņu atsaukšanu, nosakot dokumenta „ziņojums", kas pievienots administratīvā pārkāpuma lietai Nr.PA 827954 apmaiņas kārtību un morālā kaitējuma atlīdzību Ls 140000 apmērā. Prasība pamatota uz Latvijas Republikas Satversmes 89., 92.,95.pantu,Civillikuma 1635., 2352., 1779.pantu, Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 8., 23.pantu.

Prasītājs tiesas sēdē prasību uzturēja spēkā daļēji un norādīja, ka prasība tiek uzturēta tikai pret Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju, bet ne pret /pers. F/. Prasītājs paskaidroja, ka ar prasības pieteikumā norādītajām darbībām atbildētājs aizskāra prasītāja reputāciju, godu un cieņu. Dokumentā ar nosaukumu „ziņojums" ietvertas apzināti nepatiesas, prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas. Prasītājs minētajā dokumentā norādīto tekstu nav lietojis un atbildētāja rīcību vērtē kā verbālo mobingu. Ar „ziņojumā" rakstīto apšaubītas prasītāja darbības, to atbilstība likumam un tikumībai. Dokuments ar nosaukumu „ziņojums" tika pavairots un izplatīts, pievienojot to administratīvā pārkāpuma lietai, kur prasītājs bija pie administratīvās atbildības sauktās personas pārstāvis. Ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem bija iespējams iepazīties personām, kas veda administratīvā pārkāpuma lietu, cietušajai, pie administratīvās atbildības sauktajai personai.

Atbildētāja pilnvarotā pārstāve prasību neatzina un paskaidroja, ka ziņojums nesatur prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas. /pers. F/ šo ziņojumu rakstīja, baidoties par savu un savas ģimenes locekļu veselību un dzīvību pēc prasītāja izteikumiem. Administratīvā pārkāpuma lieta ir ierobežotas pieejamības materiāls un ziņojuma ievietošana administratīvā pārkāpuma lietā, kurā prasītājs ir pie administratīvās atbildības sauktās personas pilnvarotais pārstāvis nenozīmē minētā dokumenta pavairošanu un izplatīšanu. Policijas darbiniece sastādīja dienesta ziņojumu un iesniedza to augstākstāvošai amatpersonai izlemšanai. Šis dokuments tika pievienots arī divām administratīvo pārkāpumu lietām, kurās prasītājs bija pie administratīvās atbildības sauktās

personas pārstāvis.

Motīvu daļa

Iepazinusies ar procesa dalībnieku paskaidrojumiem, lietas materiāliem un novērtējusi visu kopumā, tiesa uzskata, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Prasītājs ar prasību par morālā kaitējuma atlīdzināšanu un pienākuma uzlikšanu atbildētājam ir vērsies pret Latvijas valsti un kā atbildētāju norādījis Iekšlietu ministriju, kas ir valsts institūcija. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu Latvijas valsts kā juridiska persona ir tiesību subjekts un kā tādam tam piemīt tiesībspēja, kuru valsts īsteno ar valsts pārvaldes iestāžu starpniecību.

Lietā nav strīda par to, ka Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektores /pers. F/ lietvedībā atradās administratīvā pārkāpuma lieta, kura tika uzsākta, pamatojoties uz /pers. I/ iesniegumu par iespējamu miesas bojājumu nodarīšanu. Šīs lietas ietvaros pie /pers. F/ 2013.gada 18.janvārī bija ieradies prasītājs, kurš uzdevies par personas, pret kuru uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība, pārstāvi. Prasītājs uzvedies agresīvi un aizskaroši, izteicis draudus.

2013.gada 25.janvārī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektore /pers. F/ sastādīja dienesta ziņojumu, kuru adresēja Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa priekšniekam. Tas bija iekšējai lietošanai paredzēts dienesta dokuments. Aprakstot ziņojumā iepriekš norādītās situācijas attiecībā uz prasītāju, /pers. F/ lūdza pārbaudīt norādīto apstākļu patiesumu. Ziņojumā tika fiksēta prasītāja mutvārdos izteiktā informācija. No dokumenta satura izriet, ka /pers. F/ vērsās pie vadības ar lūgumu veikt pārbaudi saistībā ar ziņojumā aprakstītajiem apstākļiem.

Tiesa konstatē, ka „ziņojums" sastādīts ievērojot 2010.gada 28.septembra Ministru kabineta noteikumus Nr.916 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība". Minēto noteikumu 66.punkts nosaka, ka pārvaldes dokumentu sistēma ir dokumentu kopums, kas nosaka organizācijas statusu vai darbības kārtību, pasākuma norises kārtību, fiksē vai apkopo ar organizācijas darbību, pasākuma norisi un fiziskas personas darbību saistītos faktus, informāciju nodod citām personām, kā arī organizē publisko tiesību subjektu sadarbību ar citiem publisko tiesību subjektiem vai privātpersonām. Savukārt minēto noteikumu 67.6.punktā noteikts, ka pārvaldes dokumentu sistēmā ietilpst faktus fiksējoši dokumenti, bet 73.punktā noteikts, ka faktus fiksējošie dokumenti ir dokumenti, kuros atspoguļoti dati par organizācijas darbību vai faktiem un kuri neietilpst pārējās pārvaldes dokumentu grupās (protokoli, akti, izziņas, uzziņas, pārskati).

Savukārt Likuma „Par policiju" 10.panta 2.punkts nosaka, ka policijas darbinieka pamatpienākums saskaņā ar policijas uzdevumiem atbilstoši dienesta kompetencei reģistrēt iesniegumus un informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem un citiem likumpārkāpumiem, par notikumiem, kuri apdraud personu vai sabiedrības drošību un par tajos iesaistītām personām, savlaicīgi reaģēt uz sniegto informāciju, kā arī nodot kompetentām amatpersonām un institūcijām saņemto informāciju par personu vai sabiedrības drošību apdraudošiem notikumiem. Savukārt Operatīvās darbības likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka operatīvās darbības uzdevums ir noziedzīgu nodarījumu profilakse, to novēršana un atklāšana, noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu un pierādījumu avotu noskaidrošana. Šī likuma 24.panta 4.punktā noteikts, ka veicot operatīvo darbību, ar visu operatīvās darbības procesā iegūto informāciju jāiepazīstina procesa virzītājs. Saskaņā ar iepriekš minēto pastāvēja tiesisks pamats saņemto informāciju attiecībā uz prasītāju pievienot administratīvo pārkāpumu lietai.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1635.pantu, kas nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Tiesu praksē morālā kaitējuma atlīdzinājuma piešķiršanai nepieciešams konstatēt šādus apstākļus: 1) personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu; 2) personas morālās ciešanas; 3) tiešu cēloņsakarību un objektīvu saikni starp iepriekš minētajiem apstākļiem, kas nenovēršami radījuši kaitīgās sekas. Konstatējot minētos apstākļus jānosaka morālā kaitējuma apmērs.

Lai konstatētu prasītāja tiesību aizskārumu un piedzītu atlīdzību no atbildētāja, tiesai jākonstatē ne tikai kaitējuma esamība, bet arī atbildētāja prettiesiska rīcība un cēloniskais sakars starp atbildētāja prettiesisku rīcību un kaitējumu. Tiesa uzskata, ka Civillikuma 1635.pantā noteiktā morālā kaitējuma prezumpcija nevar būt piemērojama tik tālu, ka par visām negatīvajām izmaiņām personas dzīvē un to ietekmi uz personu no kāda ir prasāma mantiska atbildība.

Prasītājs cēlis tiesā prasību par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, uzskatot, ka atbildētājs sastādot dienesta ziņojumu un tajā tendenciozi atspoguļojot prasītāja pausto mutvārdu informāciju, ir radījis viņa tiesību aizskārumu, kā rezultātā prasītājs izjutis garīgas ciešanas, raizes par minēto situāciju, bailes, ka kāda persona ieraudzīs ziņojumā pausto un novērsīsies no viņa, baidoties kontaktēties.

Lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka morālais kaitējums prasītājam būtu radies izziņas iestāžu nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā. Prasītāja apsvērumi neapstiprinās ar lietā esošiem pierādījumiem. Lietas izskatīšanas laikā netika konstatēts, ka „ziņojumā" norādītā informācija būtu nepatiesa un prasītāju apmelojoša. Netika iegūti pierādījumi prasītāja apgalvojumam, ka „ziņojumā" ietvertais izklāsts par prasītāja saskarsmes veidu, komunikāciju, tiekoties ar policijas darbinieku, ir nepatiess un līdz ar to prasītāju apmelojošs.

Civilprocesa likuma izpratnē (Civilprocesa likuma 96.pants) prasītājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas apliecinātu viņa morālā kaitējuma esamību, tostarp šāda kaitējuma cēloņsakarību ar dienesta ziņojumā atspoguļotiem faktiem. Tiesa atzīst, ka prasītāja teorētiskie argumenti nav uzskatāmi par vispārzināmiem faktiem Civilprocesa likuma 96.panta izpratnē.

Civilprocesa likuma 104.panta pirmā daļa nosaka, ka pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatots prasījums, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Prasītājs nekādus pierādījumus, kuri apstiprinātu viņa apgalvojumus par fiziskām un garīgām ciešanām tiesā nav iesniedzis.

Prasītāja iesniegto /pers. M/ un /pers. N/ rakstveida liecību tiesa nevērtē, jo tikai tās liecinieku liecības, kas iegūtas Civilprocesa likuma 105.panta kārtībā, ir uzskatāmas par pierādījumu lietā. Tiesas procesā vērtējamas tās rakstveidā iesniegtās liecinieku liecības, kas iegūtas pierādījumu nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā, vai iepriekšējā tiesas sēdē (Civilprocesa likuma 173.pants).

Saskaņā ar iepriekš minēto tiesa konstatē, ka morālā kaitējuma atlīdzināšanai pamatojoties uz Civillikuma 1635.pantu nav pamata.

Kā vienu no prasību pamatojošām tiesību normām prasītājs norādījis Civillikuma 2352.^{1}pantu, kas nosaka, ka katram ir tiesības prasīt tiesas

ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu. Tomēr minētā likuma norma ir ierobežota ar nepatiesu ziņu izplatīšanas faktu.

Juridiskajā literatūrā dots skaidrojums, ka ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu ir jāsaprot to publiska mutiska vai rakstiska izziņošana ar masu informācijas līdzekļu palīdzību vai citādi tās paziņojot noteiktam personu lokam *(Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Otrais izdevums. Prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga, 636.lpp.).*

Pie šādiem apstākļiem vispirms nepieciešams konstatēt, vai prasībā norādītais satur ziņas (faktus), nošķirot tās no personas paustā viedokļa, tas ir, subjektīvā vērtējuma par citu personu, tās darbību vai notikumu, vai šādas ziņas tikušas izplatītas, nepieciešams konstatēt kādas personas prettiesisku, neatļautu rīcību, kuras rezultātā nodarīts nemantisko tiesību aizskārums jeb morālais kaitējums.

Lai piemērotu Civillikuma 2352.^{1}panta nosacījumus, tiesai vispirms ir jākonstatē, vai dokumentā „2ziņojums" iekļautā informācija vispār ir izplatīta un tieši prasītājam, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam ir pienākums pierādīt godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanas faktu.

Tiesa nekonstatē nepieciešamās pazīmes, lai dienesta ziņojums būtu atsaucams vai nomaināms saskaņā ar Civilprocesa likuma 2352.^{1} panta nosacījumiem, jo nav iegūti pierādījumi, ka policijas darbinieks(-i) minēto ziņojumu būtu izplatījuši, izpauduši nenoteiktam personu lokam.

Prasītāja norāde uz to, ka ar „ziņojumu", kas pievienots administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, ir iepazinusies pie administratīvās atbildības sauktā persona, cietusī un aizstāvis, nepamato ziņojuma izplatīšanas faktu.

Tiesa konstatēja, ka „ziņojums" kā ierobežotas pieejamības informācija ir izmantota tikai tiem mērķiem, kādiem paredzēta. Strādājot ar administratīvā pārkāpuma lietu, amatpersona ir tiesīga lietas materiāliem pievienot jebkuru dokumentu, kuru uzskata par saistībā esošu ar šo lietu. Administratīvā pārkāpuma lietā prasītājs pārstāvēja pie administratīvās atbildības saukto personu (bija personas aizstāvja statusā) sākumā bez viņa tiesības un pienākumus apstiprinoša dokumenta, vēlāk – uz pilnvaras pamata.

Informācijas atklātības likums nosaka, ka ierobežotas pieejamības informācija ir tāda informācija, kura paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu.

Tiesa nekonstatē nepieciešamās pazīmes, lai dienesta ziņojums būtu atsaucams vai nomaināms saskaņā ar Civilprocesa likuma 2352.^{1} panta nosacījumiem, jo nav iegūti pierādījumi, ka policijas darbinieks(-i) minēto ziņojumu būtu izplatījuši, izpauduši nenoteiktam personu lokam.

Tiesvedība prasībā pret atbildētāju /pers. F/ izbeidzama, jo prasītājs prasību pret viņu neuzturēja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.,93.,97.,190.,193., 223.,194.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. B/, personas kods /personas kods/, prasību pret Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju par morālā kaitējuma piedziņu un pienākuma uzlikšanu.

Izbeigt tiesvedību prasībā pret atbildētāju /pers. F/.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 30.septembra, Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Valmieras rajona tiesā.

Tiesnese M.Ilgaža